

falsa & quantum ad radicem positionis: quia Deum creatorem omnium visibilibus, & invisibilibus & fides tenet, & ratio demonstrat, cum a primo ente oporteat omnia entia esse, ut patet ex II. Metaph. (text. III. IV. & V.) & etiam in se positio falsa est: quia veritatem humanitatis tollit, ut ex dictis patet: esset enim invenire aliquam falsitatem, vel simulationem in eo qui de se dicit Joan. XIV. 6. *Ego sum via, veritas, & vita.*

Alius error fuit Marcionitarum, qui dicebant Christum corpus de virgine non assumpsisse, sed de caelo apportasse: quod forte ortum habuit ex opinione Platoniorum, qui dicebant, animae corpus terrestre omnino fugiendum esse, ut beatitudinem consequatur. Non enim credebant posse fieri ut anima corpori terrestri unita beata fieret. Ponebant tamen animas corporibus caelestibus unitas, ut soli, & stellis, & lunae, beatas fore, ut Augustinus recitat in Libro X. de Civ. Dei (cap. XXVII. & XXIX. item serm. CXXXIX. de tempor.) & ideo animam Christi, quae summe beata fuit, non terrestri, sed caelesti corpori unitam putaverunt. Sed haec etiam positio veritatem humanitatis tollit: quia quaelibet forma naturalis determinatam materiam requirit: & ideo anima humana non ex qualibet materia quam perficit, hominem facit, sed in quantum est forma talis corporis, elementati scilicet, & debita proportione complexionati. Unde si Christus corpus terrestre non habuit, verus homo non fuit. His autem idem defectus contingit qui & antiquis Philosophis, ut I. de Anima (text. XV.) dicitur, qui de anima dicentes nihil de corpore dixerunt, opinantes quamlibet animam cuilibet corpori adaptari: quod esse non potest, cum propriae formae respondeat propria materia, & unicuique agenti determinata instrumenta: & ideo fides catholica, quae Christum verum hominem confitetur, eum habuisse corpus ex quatuor elementis compositum, sicut nos habemus, firmiter tenet.

A primum ergo dicendum, quod concupiscentia carnis contra spiritum non causatur ex ipsa carnis natura, sed ex vitiosa corruptione ejus, quae ex peccato primi parentis provenit, sine qua Filius Dei veram carnis naturam assumpsit.

Ad secundum dicendum, quod similitudo attenditur secundum formam. Corporis autem humani forma est anima rationalis, in qua imago Dei consistit: & ideo in corpore humano non tantum est similitudo vestigii, sed etiam similitudo imaginis, in quantum animam habet. Non enim corpus humanum habet esse quoddam distinctum ab esse quod dat sibi anima, quasi ab alia forma, per quam sit in eo similitudo vestigii tantum, sicut est in corporibus inanimatis: quia sic anima esset ens in subiecto, secundum quod subiectum nominat ens subsistens in actu; quod ad rationem accidentis pertinet, ut in II. de Anima (text. IV.) dicit Commentator.

Ad tertium dicendum, quod conjunctio animae ad Deum per fruitionem consistit in operatione intellectus, & voluntatis; in qua corpus nullo modo communicat: quia exercetur talis operatio sine organo corporali, ut probatur in III. de Anima (text. IV. & V.) & ideo per fruitionem nullo modo corpus Deo uniri potest. Sed conjunctio unionis est ad esse in persona una: corpus autem, & anima in uno esse communicant, quia anima est quod quid erat esse hujusmodi corpori, ut in II. de Anima (text. VIII.)

(1) *Al deest domus Jacob.*

dicitur: & ideo per modum unionis in persona una corpus Deo conjungi potest.

Quartum, & quintum concedimus.

SOLUTIO II.

Ad secundam quaestionem est sciendum, quod circa hoc etiam fuerunt duo errores. Unus fuit Arii, & Eunomii, qui dicebant Filium Dei carnem sine anima assumpsisse: quia opinabantur Divinitatem sine anima corpus ejus vivificare. Alius fuit error Apollinaris, qui dicebat in Christo corpus animatum fuisse cum anima carente sensu, & intellectu. Uterque autem error & veritati humanitatis derogat, & dignitati corporis Christi. Non enim potest esse ut materia in aliquo esse perficiatur, nisi per aliquid quod sit forma ejus: unde cum Deus nullo modo forma corporis esse possit (quia oporteret eum esse partem, & non immaterialissimum) sequeretur quod corpus Christi, si omnino careret anima, esset sicut corpus non vivum; & si careret anima sensibili, & rationali, esset sicut corpus plantae: unde esset multo minus nobile quam corpus nostrum. Similiter etiam cum de ratione hominis sit rationalem animam habere, si ea Christus caruisset, verus homo non fuisset. Hoc autem videtur eis contigisse ex hoc quod credebant animam corpori non uniri sicut formam, sed magis sicut indumentum, ut Plato dicit, secundum quod Gregorius Nissenus (Nemesius) narrat (Lib. II. de Anima cap. X.) per quem modum si Deus corpori uniretur, homo non diceretur; praecipue si ponatur, ut quidam posuerunt, animam de substantia Dei esse: quae omnia manifestam falsitatem continent. Et ideo horum, & aliorum praedictorum error excluditur in Lib. (Gennadij) de Ecclesiasticis dogmatibus (cap. 11.) sic: *Natus est Dei Filius ex homine, non per hominem, id est viri coitum, sicut Ebion dicit; sed carnem de Virgine trahens, non de Caelo afferens, sicut Marcion affirmat; neque in phantasia, id est absque carne, ut Valentinus dicebat; sed verum corpus, non tantum carnem ex carne, ut Martianus dicit; sed verus Deus, & verus homo, in Deitate Verbum Patris, & Deus, in homine anima, & caro; non sine sensu, & ratione, ut Apollinaris posuit; neque caro sine anima, ut Eunomius dixit; neque sic natus de virgine, ut antequam de virgine nasceretur, Deus non fuerit, sicut Antemon, & Marcellus dixerunt.*

Ad primum ergo circa hoc objectum dicendum, quod cum dicitur, *Verbum caro factum est*, sumitur pars pro toto, id est caro pro toto homine; sicut anima ponitur aliquando pro toto homine, Gen. XLVI. 27. *Omnes animae (1) domus Jacob quae ingressae sunt in Aegyptum, fuerunt septuaginta.* Ideo autem carnem, quae inferior pars est dicere voluit, ut ostenderet per locum a minori nihil in hominis natura esse quod Filius Dei non assumpserit.

Ad secundum dicendum, quod ad hoc quod corpus vivificetur, requiritur quod sibi conjungatur principium vitae per modum formae, ut ex eis efficiatur una natura communis. Divinitas autem forma corporis esse non potest: non enim ex Deitate, & corpore una communis natura resultat: & ideo ad hoc quod corpus Christi unum esse possit, requiritur anima quae sit ejus forma.

Ad tertium dicendum, quod sicut in II. de Anima (text. com. XXV.) dicitur, illud quo aliquid

operatur primo, est forma ejus: unde cum intellectus divinus non possit esse forma in humanitate Christi, oportet quod illud quo homo sentit, & intelligit, sit anima sensitiva, & intellectiva.

Alia duo concedimus.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quaestionem sciendum est, quod quidam posuerunt Deum assumpsisse animam, & corpus, non ita quod ex eorum conjunctione aliqua humanitas resultaret: & haec opinio similiter veritatem humanitatis tollit, & dignitatem corporis Christi: non enim Christus verus homo esse potuit, nec corpus ejus vere vivum, nisi anima corpori unita fuisset ut forma ejus, ita quod ex eis unum quid efficeretur. Sed de hac opinione infra dicitur dist. III. (quaest. 11. art. 1.) Unde dicendum, quod sicut in Christo verum corpus, & vera anima fuit, ita & vera humanitas, id est natura humana, ex conjunctione utriusque resultans.

Ad primum circa hoc objectum dicendum, quod Damascenus dicere intendit, quod non est facta unio in una natura, ut Eutychiani possuerunt: & ideo vult quod ex conjunctione Divinitatis ad humanitatem non resultet aliqua natura communis tertia: quia illa nec esset divinitas, nec humanitas, sicut humanitas nec est anima, neque corpus: unde Christus neque esset Deus, neque homo, sed tantum Christus. Non autem intendit quod ex conjunctione animae ad corpus non resultet forma totius, per quam in specie cum aliis hominibus communicet.

Ad secundum dicendum, quod verbum Boetii veritatem habet in quolibet individuo quod subsistit in una natura tantum: quia species comprehendit omnia essentialia principia subsistentis individui in natura speciei; & sic etiam humanitas comprehendit omnia essentialia Christi, secundum quod in humanitate subsistit. Sed illa persona hoc singulariter habet ut in duabus naturis subsistat: & ideo species humana non colligit omnia quae illi personae essentialiter conveniunt.

Ad tertium dicendum, quod cum dicitur, nomine humanitatis corpus, & animam intelligi, intelligendum est materialiter, sicut nomine totius intelliguntur partes, & non quod totum proprie loquendo sit suae partes, sed aliquid ex partibus constitutum.

Alia duo concedimus.

QUAESTIO II.

Deinde quaeritur de ordine assumptionis: & circa hoc quaeruntur tria.

Primo. Utrum unam partem humanam naturam assumpserit mediante alia.

Secundo. Utrum humanam naturam assumpserit mediante aliquo alio.

Tertio. Utrum omnes partes humanam naturam simul tempore assumpserit.

ARTICULUS I.

Utrum assumpserit carnem mediante anima.

III. P. quaest. VI. art. 1. 2. 5.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod carnem non assumpserit mediante anima.

In III. Sent. Tom. III.

Remoto enim medio quo aliqua conjunguntur, extrema separantur, sicut patet in tabulis quae per clavum conjunguntur. Sed in morte Christi separata est anima a carne, nec tamen separata est Deitas a carne. Ergo anima non est medium quo Deitas unitur carni.

2. Praeterea. Unum extremorum quae conjunguntur per medium, magis conjungitur medio quam alteri extremo. Sed caro non magis conjungitur animae quam Deitati: est enim caro ab anima separata in morte, non tamen a Deitate. Ergo Divinitas non est unita carni mediante anima.

3. Praeterea. Deus in qualibet creatura est immediate per essentiam, praesentiam, & potentiam: similiter etiam animae sanctae conjungitur immediate per gratiam. Cum ergo major sit conjunctio unionis quam aliqua praedictarum, videtur quod quidquid assumitur ad unitatem personae, immediate Divinitati conjungatur.

Sed contra. Augustinus ad Volusianum (epist. III.) dicit: *Filius Dei assumpsit animam rationalem, & per eam sibi corpus aptavit*: & ita videtur quod mediante anima Filius Dei carnem assumpserit.

Praeterea. Multum distantia non conjunguntur nisi per medium, quod minus distat ab extremis quam extrema ad invicem. Sed corpus plus distat a Deitate quam anima. Ergo corpus unitur Deitati mediante anima.

QUAESTIUNCULA II.

1. Uterius. Videtur quod non assumpserit animam mediante spiritu. Impossibile enim est ut per idem medium uniatu aliquid superiori, & inferiori: quia illud quo unitur inferiori, est infra ipsum, illud autem quo unitur superiori, est supra ipsum. Sed anima mediante spiritu unitur corpori, quod est infra ipsum, ut quidam dicunt. Ergo non unitur Deo, qui est supra eam, mediante spiritu.

2. Praeterea. Medium oportet differre ab extremis. Sed mens quae spiritus dicitur ab Augustino XII. super Genes. (cap. VII.) non est extra essentia animae, immo est id quod in anima nostra est sublimius, in qua imago Dei invenitur, ut idem Augustinus XIV. de Trin. (cap. III.) dicit. Ergo non assumpsit animam mediante spiritu.

3. Praeterea. Spiritus humanus differt in hoc ab angelico quod est animae unitus, & carni; quod Angelo non convenit. Sed spiritus angelicus non est assumptibilis, ut supra dictum est (quaest. 11. art. 1. quaestione. 3.) Ergo quod spiritus humanus sit assumptibilis, est ex ratione animae, vel ex ratione carnis. Ergo magis assumpsit spiritum mediante carne, vel anima, quam e converso.

Sed contra. Ea quae sunt distantia, per aliquid utriusque proximum conjunguntur. Sed spiritus proximus est Deo per similitudinem imaginis, quia & ipse Deus spiritus est, ut dicitur Joan. IV. similiter etiam cum anima convenit in hoc quod pars quaedam animae est. Ergo Deus animam mediante spiritu assumpsit.

Praeterea. Sicut anima corpore, ita aliis partibus animae spiritus superior est. Sed Deus assumpsit corpus mediante anima. Ergo eadem ratione assumpsit animam mediante spiritu.

QUAESTIUNCULA III.

Uterius. Videtur quod non assumpserit totum mediantibus partibus. Illud enim quod convenit

nit toti ratione partium, non solum convenit toti, sed etiam partibus. Sed Deitas non prædicatur de partibus humanæ naturæ (non enim dicimus, quod anima sit Deus, vel quod corpus sit Deus) prædicatur autem de toto cum dicimus Deum hominem esse. Ergo cum per assumptionem humanæ naturæ prædicetur Deus de homine, & è converso, videtur quod partes non assumpserit nisi mediante toto.

2. Præterea. Alia est singularitas uniuscujusque partis hominis, & singularitas divinæ personæ, vel incommunicabilitas: quia partes sunt plures, sed persona assumens una est. Est autem eadem singularitas personæ assumens, & totius hominis: quia eadem est hypostasis utriusque, ut dicit Damascenus (ubi supra.) Ergo videtur quod partes non assumpserit nisi mediante toto.

3. Præterea. Creatura cui est unita Divinitas, debetur honor patriæ, ut infra dicitur dist. 1x. quæst. 1. art. 2. Sed aliquibus partibus corporis Christi, si essent separatæ, non deberetur honor patriæ. Ergo partibus separatæ à toto non est unita Divinitas. Ergo non est unita partibus nisi mediante toto.

4. Sed contra. In morte Christi Divinitas partibus hominis, scilicet corpori, & animæ, unita mansit. Sed tunc ex partibus, cum conjunctæ non essent, totum non constabat. Ergo non assumpsit partes mediante toto.

5. Præterea. Quidquid convenit parti, & toti, per prius convenit parti quam toti. Sed dicimus humanam naturam assumptam esse, & similiter partes ejus, scilicet animam, & carnem. Ergo per prius assumpsit partes quam totum; & ita non partes mediante toto assumpsit.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum, quod est duplex medium, scilicet congruentiæ, & necessitatis. Medium congruentiæ est quod facit ad decentem conjunctionem extremorum, quæ tamen nihilominus sine illo esse posset; sicut pulchritudo facit ad decentem conjunctionem matrimonii, quæ tamen amissa, matrimonium non solvitur. Medium autem necessitatis est sine quo conjunctio extremorum esse non potest, sicut lumen conjungitur aeri mediante diaphaneitate. Hoc tamen contingit dupliciter: quia vel est causa conjunctionis, vel est ad conjunctionem consequens. (1) Conjunctionis causa est medium, sicut aqua, & aer in visu: quia per aerem redditur species visibilis ipsi usui. Consequens autem conjunctionem est quod ex conjunctorum dispositione causatur; sicut aer, vel aqua est medium in tactu: propter hoc oportet extremitates corporum se tangentium humiditas esse, & ita oportet humiditatem aliquam intermedium esse. Medium autem quod est causa conjunctionis, est duplex: quia vel conjungit effective, sicut homo reconcilians inimicos, dicitur medius inter eos: vel conjungit formaliter, sicut amor conjungit amicos, ut medium quoddam inter eos. Sed utrumque horum adhuc dupliciter contingit: quia medium necessitatis vel causa conjunctionis est in actu, ut patet in vinculo quo aliqua colligantur: vel est causa conjungibilitatis, sicut siccitas in lignis causat conjungibilitatem ad ignem.

Hic igitur visis, ad primam quæstionem dicendum, quod anima est quodammodo medium quo corpus

(1) Nicolai: Conjunctionis causa est medium quod ad conjunctionem disponit, vel ad eam perficiendam confert, sicut aqua, &c.

Divinitati unitur. Sed sciendum, quod si anima comparatur ad unionem in actu, est medium congruentiæ tantum: non enim decet ut divinitas corpori uniat, nisi habeat animam: tum quia est Deo propinquior: tum quia pluribus modis est Deo unibilis quam corpus, quia etiam per gratiam, & gloriam: tum etiam quia corpori unitur propter reparationem animæ. Si vero comparatur ad unibilitatem, sic est medium necessitatis, sicut causans formaliter unibilitatem in corpore: non enim corpus est unibile servato ordine ad finem unionis (secundum quod creatura rationalis præ aliis assumptibilis dicta est) nisi per hoc quod particeps est imaginis Dei mediante anima: unde corpora inanimata unibilia non sunt.

Ad primum ergo dicendum, quod si tollatur medium, quod est causa conjunctionis in actu, necesse est unita dissolvi; sicut substracto amore, hominum corda ulterius unum non erunt: semper enim ablata causa aufertur effectus. Substracto tamen medio congruentiæ, quod ad decentiam unionis faciebat, non est necessarium unita dissolvi. Similiter autem non est necessarium ut si tollatur medium, quod est causa conjungibilitatis, unio dissolvatur: potest enim esse ut causet conjungibilitatem etiam postquam abscesserit, dummodo remaneat ordo, & possibilitas ad ipsum: quia forte conjunctio actualis medii non est causa conjungibilitatis ad extremum, sed potius conjungibilitas medii: sicut actualis consideratio principiorum est medium quo habitus conclusionum acquiritur, non tamen transeunte actuali consideratione principiorum, transit habitus conclusionis, eo quod adhuc manet habitus ad considerandum principium. Unde cum anima sit medium congruentiæ, & causans unibilitatem in corpore, non oportet quod abscedente anima conjunctio Divinitatis ad carnem dirimatur: quia adhuc remanet in corpore habitus, & ordo ad animam, ratione cujus remanet in carne convenientia unionis, & unibilitas ad Divinitatem.

Ad secundum dicendum, quod aliqua duo possunt esse magis conjuncta quam alia dupliciter. Vel quia pluribus modis conjunguntur; & sic anima magis unitur carni quam Deitas, quia anima est forma ejus; & hoc modo est medium formaliter unibilitatem in ipso causans: vel quia fortiori vinculo conjunguntur; & sic Deitas magis unitur carni quam anima, quæ unitur ei naturali unione, propter quod separabilis est; Divinitas autem unitur carni per gratiam increatam, quæ immutabilis est, & ideo illa unio nunquam separatur.

Ad tertium dicendum, quod creatura ex seipsa receptibilis est divini influxus in ipsam: & ideo non indiget medio quod faciat eam possibilem ad hoc quod Deus in ea sit per essentiam, præsentiam, & potentiam: neque etiam indiget medio congruentiæ, quia decentissimum est ut creatura à Creatore non deseratur. Similiter etiam anima secundum sui naturam capax est Dei; corpus autem non est assumptibile per naturam corporis, sed in quantum est perfectum anima rationali: & ideo non est simile.

SOLUTIO II.

Ad secundam quæstionem dicendum, quod secundum Augustinum XII. super Genes. (cap. vii.) spiritus multipliciter dicitur. Uno modo ipsum corpus subtile, ut aer. Alio modo corpus animæ omni-

no subjectum, sicut corpora sanctorum in resurrectione. I. Cor. xv. Tertio modo qualibet anima brutorum: Eccle. iiii. *Quis novit... si spiritus jumentorum descendat deorsum?* Quarto virtus imaginaria: I. Corinth. xiv. 15. *Psallam spiritu, psallam mente.* Quinto ipsa mens hominis, vel Angeli: Ephes. iv. 23. *Renovamini spiritu mentis vestrae.* Sexto ipsa divina substantia: Joan. iv. 24. *Spiritus est Deus.* Nunc autem loquimur de spiritu secundum quod pro mente ponitur. Unde dicendum, quod Divinitas mediante spiritu animam assumpsit, sicut anima mediante corpus; sicut enim corpus non est assumptibile nisi per hoc quod habet animam, ita anima non est assumptibilis nisi per hoc quod mens in ea est, per quam imaginem Dei habet.

Ad primum ergo circa hoc objectum dicendum, quod ratio illa procedit ex æquivocatione spiritus, ut ex dictis patet.

Ad secundum dicendum, quod quamvis spiritus, idest mens, non differat ab anima per essentiam, nisi mens dicatur potentia animæ, quæ quodammodo ab anima per essentiam differt, sicut proprietas à subjecto; tamen anima non ex hoc quod est anima, assumptibilis est modo prædicto, sed ex hoc quod mentem habet: & ideo mens est medium in anima assumptibilitatem causans.

Ad tertium dicendum, quod quamvis forma materialis non possit esse sine materia, tamen materia non dat esse formæ, sed è converso: ita etiam quamvis spiritus carni non unitus assumptibilis non sit, magis tamen spiritus causat assumptibilitatem in corpore quam è converso.

Alia duo concedimus.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quæstionem dicendum, quod partes originaliter sunt priores toto, quasi constituentes, ipsum; totum autem complete est prius partibus quia ratio naturæ completæ invenitur prius in ipso toto, & ad partes ejus pervenit mediante toto, in quantum ejus partes sunt: unde etiam sunt in genere per reductionem. Et ideo dicendum est, quod quodammodo mediantibus partibus assumpsit totum, in quantum scilicet partes originaliter humanam naturam constituebant, cui per se assumptio debebatur; quodammodo autem partes mediante toto (1), in quantum ratio humanæ naturæ, quæ per se assumptibilis est, per prius invenitur in toto, & per hoc in partibus.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis de partibus humanæ naturæ Deus non prædicetur, tamen partes illæ causant originaliter assumptibilitatem in toto, sicut homo dicitur animal, non autem corpus, vel anima dicitur animal, quamvis ex corpore, & anima causetur in homine quod animal sit.

Ad secundum dicendum, quod est duplex singularitas scilicet singularitas naturæ, ut hæc humanitas, & singularitas subsistentis in natura, ut hic homo. Non autem est facta unio in singularitate naturæ, quia natura inalterabiliter unitæ sunt, sed est facta unio in singularitate personæ subsistentis in natura, quia idem Christus in utraque natura subsistit. Singularitas autem partium, in quantum partes sunt, ad naturam pertinet: & ideo non est eadem singularitas partium hominis, & Dei; sed est eadem persona hominis, & Dei: nec tamen sequitur quod partes

In III. Sent. Tom. III.

(1) Consule III. Part. quæst. vi. art. 5. ubi paullo aliter.

non causent assumptibilitatem in toto.

Ad tertium dicendum, quod in omnibus partibus quæ sunt de veritate humanæ naturæ, etiam separatæ, manet ordo ad totam naturam: & ideo remanet in eis assumptibilitas, & per consequens unio, sicut in corpore Christi remansit anima separata: unde & eis latria deberetur. Si autem separarentur aliquæ partes quæ non essent de veritate humanæ naturæ, non remaneret in eis ordo ad naturam humanam, cui principaliter assumptio debetur, & ideo non remaneret unio, nec debitum latriæ.

Ad quartum dicendum, quod sicut corpus remanet unitum post animam, quamvis mediante anima uniat, propter hoc quod remanet in corpore ordo ad animam; ita etiam remanet ordo in partibus ad totum, & propter hoc dissoluto toto adhuc remanent partes unitæ.

Ad quintum dicendum, quod quamvis partes sint priores toto, & causent totum, tamen aliquid est quod non convenit partibus nisi in ordine ad totum, sicut quod ordinatur in prædicamento: unde ratio ex falsis procedit.

ARTICULUS II.

Utrum natura humana sit assumpta mediante gratia.

III. P. quæst. vi. art. 6.

1. AD secundum sic proceditur. Videtur quod natura humana assumpta sit mediante gratia. Sicut enim dicit Augustinus in XIII. de Trinitate (cap. xxix. & Lib. de Civ. Dei cap. xxix. & in Joan. tract. lxxxii. prop. fin.) in rebus per tempus exortis summa gratia est quod Deus in unitate personæ homini nullis meritis præcedentibus copulatur. Sed in his quæ fiunt per gratiam, gratia medium cadit. Ergo natura humana unitur Divinitati mediante gratia.

2. Præterea. Major est unio in persona quam unio animæ bearæ ad Deum per fruitionem. Sed anima non potest uniri Deo per modum fruitionis nisi mediante gratia. Ergo nec natura humana potest assumi in unitatem divinæ personæ nisi mediante gratia.

3. Præterea. In illud quod facultatem naturæ excedit, natura non potest pervenire nisi mediante gratia. Sed assumi in unitatem divinæ personæ est maxime excedens facultatem naturæ. Ergo in hoc natura non potest pervenire, nisi per gratiam eleveatur; & sic idem quod prius.

Sed contra. Corpus humanum non est susceptibile gratiæ, & tamen assumptum est sicut & anima. Ergo assumptio humanæ naturæ non est facta mediante gratia.

Præterea. In his quæ miraculose fiunt, non requiritur aliquod medium disponens. Sed assumptio humanæ naturæ miraculose est facta. Ergo non oportuit quod esset ibi gratia aliqua, quasi disponens humanam naturam in unionem.

QUÆSTIUNCULA II.

1. Uterius. Videtur quod Filius Dei carnem assumpsit mediante Spiritu Sancto. Verbum enim creatum non unitur voci, nisi mediante spiritu. Sed sicut verbum mentis humanæ unitur voci, ita Ver-

D2

bum